

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

april 3 • 2018

Myntmästare Hansson, Gorius målare
och Vädersolstavlan 1535

Eskil Verner – pionjär i det finstilta
säkerhetstryckets tidiga tjänst

Gert Hatz 1928–2017

SNF:s årsberättelse för år 2017

Det halva myntet och andra mynt funna i Lunda kyrka

30 kronor

SOLNA FRIMÄRKSHANDEL DAIDALOS AB

AUKTION 5 MAJ MYNT

BÖCKER FRIMÄRKEN

Ett litet urval redan inlämnade objekt:

2 kr 1876, Br. årt. st. EB
utrop: 15 000 kr

2 kr 1878 "OCH"
utrop: 30 000 kr

...dessutom partier, samlingar och många guldmynt!

BRUKAR DU INTE FÅ VÅRA KATALOGER?
RING ELLER MAILA FÖR ETT GRATIS PROVEXEMPLAR

SOLNA FRIMÄRKSHANDEL
HANNEBERGSGATAN 20, 17168 SOLNA
WWW.SOLNASTAMPS.SE INFO@SOLNASTAMPS.SE

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

ges ut av

SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN

KANSLI OCH REDAKTION

Banérgatan 17 n b
11522 Stockholm
Tel. 08 - 667 55 98
Måndagar
kl. 10 - 12 och 13 - 16
info@numismatik.se

Plusgiro 150007 - 3
Bankgiro 219 - 0502
Svenska Handelsbanken

CHEFREDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE

Monica Golabiewski Lannby
monica@numismatik.se

PRENUMERATION

200 kr / år (8 nr)
Medlemmar erhåller tidningen
automatiskt
Kom ihåg att
meddela adressändring!

SNT trycks med bidrag från
Gunnar Ekströms stiftelse för
numismatisk forskning samt
Sven Svenssons stiftelse för
numismatik.

Redaktionen ansvarar inte för ej
beställt material. Texter och bilder i
SNT lagras elektroniskt och publiceras
som pdf på föreningens hemsida.
Den som sänder material till SNT
medger detta.

Register över alla artiklar och
notiser i SNT 1977 - 2017 finns i
sökbart pdf-format på hemsidan.

TRYCK

Pipeline Nordic AB

ISSN 0283-071X

VÅREN 2018

Föreningens aktiviteter

Våra medlemmar är varmt välkomna till SNF:s föreningskvällar. De är med få undantag förlagda till sista onsdagen i månaden, vår och höst. Vi ses både i samband med föredrag och under enklare former, alltid med ämnet numismatik. Passa på att botanisera i vårt numismatiska bibliotek innan samvaron, öppet från cirka 16.00. Se SNF:s hemsida: www.numismatik.se/2om_oss/biblioteket.php

DURCH GLÜCK UND KUNST

Som omväxling bjuder vi på räknepennningar på omslaget. Dessa fyra är ovanligt välbevarade efter flera hundra år i den sörmländska jorden, hittade i Lunda kyrka. Alla är av mässing och perforerade (så som man ofta finner dem). Räknepennningar användes av växlarna redan under medeltiden tillsammans med en räknebräda (*abacus*), en slags tidig räknemetod. De flesta räknepennningar tillverkades i Nürnberg men även i Frankrike och i Nederländerna. Under 1700-talet började visserligen räknemetoden gradvis upphöra, men räknepennningar fortsatte att tillverkas och användes då i stället mera som spelpennningar vid kortspel.

FOTO: GABRIEL HILDEBRAND.

APRIL

25 Föreningskväll

Plats Banérgatan 17

18.00 FÖREDRAG av Lagge Ekström: *Svenska kopparmynt på 1700-talet med utblick mot myntningen i Hessen, Pommern och Wismar*. Föreningen bjuder på enklare förtäring.

MAJ

12-13 SNF årsmöte

Plats Åbo

Ett utförligt program meddelas på sid. 42 i förra numret av SNT samt på hemsidan www.numismatik.se.

Kom i håg att boka hotell senast 20 april och att till Roger Lind, sigge@live.se anmäla er till måltider senast 24 april!

30 Föreningskväll

Plats Banérgatan 17

18.00 KÖP, BYT OCH SÄLJ. Tag med numismatiska objekt som ska lämna din samling. Föreningen bjuder på enklare förtäring.

SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN

Adress: Banérgatan 17 n b, Stockholm. T-bana Karlaplan; buss 4, 44, 76
Kansliet är öppet: måndagar kl. 10 - 12 & 13 - 16
Kansliet är stängt: midsommar - 1 september; jul- och nyårshelgerna
Hemsida: www.numismatik.se
SNT finns på Facebook

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

presenteras även på Svenska Numismatiska Föreningens hemsida
www.numismatik.se

Den tryckta tidskriften kommer ut första veckan i februari – maj, september – december.
På hemsidan kan man sedan ta del av SNT i lågupplöst pdf-format.

ANNONSPRISER

1/12 sida 47×50 mm 250 kr	1/8 sida 72×50 mm 350 kr	1/6 sida 47×105 mm 400 kr	1/4 sida 72×105 mm 600 kr	1/2 sida 151×105 mm 1 200 kr	1/1 helsida 151×214 mm 2 000 kr mittuppslag 5 000 kr 2:a & 3:e omslagssidan 2 500 kr 4:e omslagssidan 5 000 kr
------------------------------------	-----------------------------------	------------------------------------	------------------------------------	---------------------------------------	---

SNT behåller samma låga annonspriser även 2018

Annonsen på årsbasis får dessutom 20% rabatt

Annonsstopp senast den 1:a i månaden före utgivning

Radannonser: enskilda SNF-medlemmar erbjuds **gratis annons** med högst tre rader att köpa, sälja eller byta samlarobjekt – kontakta info@numismatik.se

Annonsen som inte är förenliga med SNF:s och AINP:s etik avböjs

Innehåll SNT 3 • 2018

ARTIKLAR OCH NOTISER

	SID.
Myntmästare Hansson, Gorius målare och Vädersolstavlan 1535	57–59
Esquil Verner — pionjär i det finstilla säkerhetstryckets tidiga tjänst.....	60–63
Årsberättelse för år 2017 avgiven av styrelsen för Svenska Numismatiska Föreningen	66–70
Det halva myntet och andra mynt funna i Lunda kyrka	70–71
Kort eller kontanter?	72

FASTA RUBRIKER

LOKALA NUMISMATISKA FÖRENINGAR & MYNTKLUBBAR I SNF.	59
AUKTIONER & MÄSSOR.	63
PERSONALIA. Gert Hatz 1928–2017	64–65
PRESSKLIPP 1846. Antiquariskt fynd.....	65
SVERIGES MYNTHANDLARES FÖRENING.	74

OMSLAG

Fyra räknepeningar har hittats i samband med arkeologiska undersökningar av Lunda kyrka i Södermanland. Alla är utförda i kopparlegeringen mässing. De som står bakom de här funna, välgjorda och välbevarade är verkstäder i Nürnberg och räknepeningmästarna Johann Konrad Hoyer (1705–1743), Christoph Sigmund Anert (1734–1768), Johann George Holtzhey (1729–1808) och Johann Christian Reich (1758–1814). Läs om fynden och mynten i Lunda kyrka på sidorna 70–71.

FOTO: GABRIEL HILDEBRAND, KMK.

Myntmästare Hansson, Gorius målare och Vädersolstavlan 1535

Av Bengt Hemmingsson

I Stockholms storkyrka finns två konstföremål som varje besökare inte får missa att titta närmare på. Det ena är givetvis den spektakulära träskulpturgruppen *Sankt Göran och draken* från sent 1400-tal. Det andra hänger mer undanskymt på en av kyrkans väggar.

Det rör sig om den så kallade *Vädersolstavlan*, som föreställer ett optiskt naturfenomen – haloringer – i atmosfären som visade sig över Stockholm den 20 april 1535. *Fig. 1.*

Länge förmodades pannån vara en originalmålning från tiden. Därför var förvåningen stor, när det vid en renovering i slutet av 1990-talet visade sig att det rörde sig om en kopia utförd 1636 av hovmålaren Jacob Heinrich Elbfas. I en bok om konst och identitet under vasarenässansen, utgiven år 2009 av Peter Gillgren, ifrågasätts det till och med att Vädersolstavlan i sin nuvarande utformning skulle vara en kopia av den ursprungliga från 1535. Han framför i stället en teori om att originalet till den målning som i dag hänger i Storkyrkan skulle ha tillkommit på initiativ av Johan III och hängt upp där år 1592.

Innan 1990-talets renovering och Gillgrens radikala omdateringsförsök av Vädersolstavlan funderade konsthistorikerna över vem som skulle ha kunnat måla den ursprungliga tavlan år 1535.

Förebud om uppror

Bakgrunden till tavlans tillkomst har varit känd länge. Åren 1539–1540 hölls en rättegång i Örebro mot reformatorerna Olaus Petri och Laurentius Andrae. I anklagelseskriften mot dem

1. Vädersolstavlan 1535. Kan konstnären ha varit myntgravören Gorius målare?

FOTO: WIKIMEDIA.

framfördes att Olaus Petri, som då var predikant i Storkyrkan och kritiker av kung Gustav, år 1535 lät måla en tavla föreställande vädersolorna, som visade sig över Stockholm i april samma

år och som uppfattades som förebud om uppror och våldsam omstörtning. Fenomenet gav enligt kungens anklagelser också Olaus Petri anledning att angripa denne i sina predikningar.

2. Kopplingen mellan Vädersolstavlan och Gustav I Vasa gjordes på tusenkronorssedeln som utkom 1989.

FOTO: SEDELMYNT.SE

Myntmästare Anders Hansson

Olaus Petri var emellertid inte ensam om initiativet till förfärdigandet av tavlan. Myntmästaren i Stockholm 1531–1536, Anders Hansson, skall enligt anklagelseskriftens ironiska formulering ha varit medansvarig: *”och fördenskull lät de [Olaus Petri och Anders Hansson] förmåla samma syn eller tecken uppå en tavla, hängde henne uti kyrkan i var mans åsyn, deras höga och djupa förstånd till vittnesbörd”*. Myntmästarens insats i projektet torde dock ha varit av ekonomisk art; det har antagits att Vädersolstavlan utförts på hans bekostnad.

Anders Hansson var nämligen en förmögen man. Han var gift med en systerdotter till biskopen i Linköping, Hans Brask, som till en början hörde till kung Gustavs allierade, men som bröt med honom och gick i landsflykt när deras åsikter om reformationen gick isär. Anders Hansson hörde dock länge till kungens förtrogna. Åren 1522–1523 och 1528–1531 var han myntmästare i Västerås och från 1533 upprätthöll han samma post i Stockholm. Han ägnade sig samtidigt åt omfattande fastighetsaffärer i båda städerna.

Men Anders Hanssons lyckosamma affärsbana fick ett abrupt slut. I april 1536 arresterades han mitt i sitt arbete på myntverket i Stockholm anklagad för delaktighet i den så kallade

krutkonspirationen mot kung Gustav. Vid den efterföljande rättegången blev myntmästaren utpekad som en av ledarna för planerna på att mörda kungen genom att spränga honom i luften. Till en början nekade Anders Hansson men föll till föga och erkände, när hans medåtalade vittnade mot honom. Kanske tvingades erkännandena fram genom tortyr. Rätten dömdes samtliga åtalade till döden och deras egendom skulle konfiskeras.

Enligt en uppgift försökte Hansson förgäves köpa sig fri genom att betala kungen 3000 gyllen, en betydande summa vid denna tid. Möjligtvis förekom han dock bödeln; kung Gustavs systerson Per Brahe den äldre uppgav senare att myntmästaren lyckades kasta sig ut från ett fönster i kärntornet Tre Kronor på Stockholms slott, så att han ”förgjorde sig själv”.

Vi lär aldrig få veta om Anders Hansson verkligen trodde på att vädersolarna förebådade upproret mot kungen och hans eventuella död. Men fenomenet kan ha motiverat de ursprungliga konspiratorerna och varit till hjälp i deras agitation för att få andra att ansluta sig.

Vem är konstnären?

Vem är då konstnären bakom den ursprungliga tavlan? År 1941 framförde Göran Axel-Nilsson i en artikel åsikten om att en viss Urban Larsson målare skall ha utfört den på Olaus Petris

initiativ och Anders Hanssons bekostande. Uppgifter om konstnärer i Stockholm under 1520- och 1530-talen är ytterst sparsamma. Det vi vet om Urban målare är att han mycket riktigt var verksam i staden vid tiden för Vädersolstavlans tillkomst, men det är också det enda som talar för att han verkligen skulle ha målat den.

Urban målare skall år 1536 ha utfört den så kallade Arvstavlan i Stockholms rådhus, vilken var till ledning när arvstaver avgjordes.

Den föreställer ett stiliserat arvsträd med arvlätaren i mitten. Runt omkring trädet finns texter som ger ytterligare råd och anvisningar. Det är således inget i detta verk som påminner om Vädersolstavlan i sitt utförande. Axel-Nilssons antagande baserar sig på dessa knappa källor och vilar med andra ord på mycket bräcklig grund.

Senare konsthistoriker har inte heller varit nådiga i sin kritik av Axel-Nilssons attribuering. I artikeln om Urban målare i Svenskt Konstnärslexikon sägs att de anförda skälen till att han skulle ha målat Vädersolstavlan inte är bindande. Jan Svanberg menar också i en artikel i samband med tavlans renovering att tillskrivningen är gjord på bristfälliga grunder. Trots detta har Urban målarens namn förblivit förknippat med Vädersolstavlans tillkomst och någon annan kandidat har inte framförts.

Gorius målare

Det synes dock vara möjligt att föreslå en annan konstnär, som också är ett mer troligt alternativ än Urban målare. Det hänger samman med myntmästaren Anders Hanssons roll vid tavlans tillkomst. Vid tiden för den hade han nämligen en man vid namn Gorius målare i tjänst vid myntverket i Stockholm.

Gorius (förkortning av Gregorius) målare nämns i räkenskaperna för Gustav Vasas hov första gången år 1532, då han fick betalning för ”den duk som han målar uppå”. Han var tydligen också involverad i andra arbeten på Stockholms slott.

NUMISMATISKA FÖRENINGAR & MYNTKLUBBAR I SNF

Alingsås Numismatiska Förening

Roslagsgatan 27

441 57 Alingsås

Falu-Borlänge Myntklubb

www.fb-myntklubb.se

Göteborgs Numismatiska Förening

www.gnfinfo.se

Halmstads Myntklubb

Öringe 111

312 91 Halmstad

Kalmar Myntklubb

www.kalmarmyntklubb.se

Katrineholm Flen Vingåker

Myntklubb

www.kfvmynt.se

Myntklubben Skilling Banco

www.mksb.se

Nola Myntklubb, Örnköldsvik

www.infoom.se/nolamyntklubb

Norrköpings Myntklubb

www.norrkopingsmyntklubb.se

Numismatiska klubben i Uppsala

www.nku.nu

Samlarföreningen Klave

Oskarsgatan 12

331 41 Värnamo

Samlarklubben Numis

www.numisskelleftea.se

Sigtuna Myntklubb

www.sigtunamyntklubb.se

Stockholms Myntklubb

www.stockholmsmyntklubb.se

Strängnäs Myntklubb

strangnasmyntklubb.wordpress.com

Svenska Pollett-föreningen

www.pollett.se

Södra Dalarnas Myntklubb

medlem.spray.se/sdmyntklubb

Vetlanda Numismatiska Förening

Ölandsgatan 7

574 37 Vetlanda

Villstadortens Myntklubb

Hedvägen 4

314 33 Hyltebruk

Westerbergslagens Myntklubb

Flatenbergsvägen 4

777 34 Smedjebacken

Ändringar och tillägg?

Kontakta: info@numismatik.se

3.

4.

3. 1 mark 1537, där kung Gustav bär kort skägg och mustascher.

4. 1 mark 1537, där kung Gustav verkar vara slätrakad.

Båda mynten är sannolikt graverade av Gorius målare i Stockholm.

Se vidare Hemmingsson (2011).

FOTO: GABRIEL HILDEBRAND.

Senast år 1536 var han dock verksam som gravör vid myntverket. Då kvitterade han enligt bevarade räkenskaper ut 15 mark i ersättning för myntstamper som han tillverkat. En liknande notis finns från 1538, då myntverket flyttat till Västerås, och sista gången han nämns i räkenskaperna är år 1540, då han uppbar 25 mark i ersättning för att han lärt upp sin efterträdare.

Gorius' eftermäle som yrkesman är gott. Från år 1536 slogs mynt i markvalörer för första gången, försedda med en bild av Gustav Vasa som uppnådde en viss porträttlikhet. Fig. 3–4.

Stiljämförelser med 1535 års mynt från Stockholm visar också att Gorius målare måste ha varit verksam som gravör redan då. Anders Hansson hade med andra ord tillgång till en av allt att döma kompetent konstnär bland sina anställda, när han och Olaus Petri beslutade sig för att Vädersolstavlan skulle målas.

Sista ordet om Vädersolstavlan är knappast sagt; diskussionen om såväl historik som konstnär lär fortsätta. Gorius målare framträder dock som en högst trolig kandidat till att ha utfört originalet till detta fascinerande verk.

Litteratur

Ahnlund, N.: Sammansvärjningen i Stockholm 1536. *S:t Eriks årsbok* 1951, s. 9–42.

Axel-Nilsson, G.: Urban målare. *S:t Eriks årsbok* 1941, s. 75–92.

Gillgren, P.: *Vasarenässansen: konst och identitet i 1500-talets Sverige*. Signum 2009.

Hemmingsson, B.: Gorius målare – den förste till namnet kände myntgravören i Sverige. *Svensk Numismatisk Tidskrift* 2011:8, s. 180–181.

Hermelin, A.: En målning i reformationens tjänst. Historik enligt skriftliga källor. *S:t Eriks årsbok* 1999, s. 41–64.

Rothlind, J.: Vädersolstavlan i Storkyrkan: Konservering och teknisk analys. *S:t Eriks årsbok* 1999, s. 7–15.

Svanberg, J.: Vädersolstavlan i Storkyrkan: Det konsthistoriska sammanhanget. *S:t Eriks årsbok* 1999, s. 65–86.

Eskil Verner – pionjär i det finstilla säkerhetstryckets tidiga tjänst

Av Per-Göran Carlsson

Denna artikel presenterar för första gången en beskrivande katalog – utförd av författaren – över tidigare odokumenterade layout av säkerhetsmönster, förlagor och provtryck rörande resecheckar. Exempel på dessa är fotograferade och illustrerar artikeln tillsammans med ett urval aktiebrev som utgör provkarta på den rikhaltiga produktionen av Eskil Verners hand. Sedan tidigare har en förteckning upprättats rörande åtminstone 89 olika aktiebrev som härstammar från hans produktion.

I vår digitala tidsålder, där formel-exekverade massberäkningar skapar ny design och bildimages under bråkdelen av den tid motsvarande grafiska hantverk tog förr, är det intressant att finna föregångarna och belysa vad de bidragit med. En sådan doldis, som så här retroaktivt kan betraktas som en portalfigur, var Eskil Verner. Född 1898 levde och verkade han fram till 1967. Föga är känt om hans sociala profil. Yrkesmässigt däremot slog han sig tidigt in som lärling i den litografiska branschen inom Centraltryckeriets väggar i Stockholm. Under 1920-talet uppgick bolaget i Esselte, där han blev vid sin läst och stannade livet ut.

Autodidakt talang

Eskil Verner lärde sig grunderna i yrket och visade tidigt fallenhet för tecknad figural konst och utsmyckning. Som en autodidakt resurs medverkade han med tecknade illustrationer i produktionen av IDUN, en under senare delen av 1800-talet och in på 20:e århundradet populär tidskrift med nöjesläsning. Tidigt

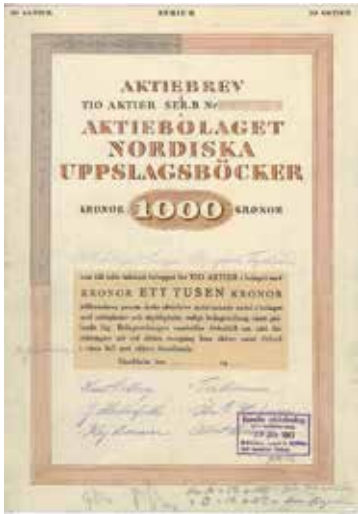
1. En överblicksbild av urval alster som visar Eskil Verners uppdragsgivare.

blev Edward Johnstons *Writing – illuminating – lettering* inspirations- och kunskapsbibeln som färgade Eskils normer och krav på standard!

Hantverksmässigt arbetade Eskil så långt möjligt direkt på den litografiska stenen. Han lär ha varit mycket skeptisk till modern teknik med rationella metoder, typ offsettryck och liknande. Kanske var det den ofrån-

komliga risken att detaljer skulle utarmas i hanteringen med negativ och diapositiv som distanserade honom från Esseltes ambitioner att anamma den moderna tekniken.

Eskils storhetstid uppstod några årtionden in på 1900-talet, när han utvecklade sin förmåga till stilkonst som avspeglar sig i bevarade originalteckningar och olika avdrag, vars

2. Undertecknat aktiebrev, av Eskil Verner, stämplat och med anteckningar.

bildelement småningom prydde huden och ramar till aktiebrev, obligationer och motsvarande värdepapper inklusive checkar. Hans tjänster togs i anspråk för den tidens värdepapper som storföretagen inte minst hade behov att emittera. Motiven och mönstren är tidstypiska för periodens svenska ideal.

Prototypmönster

Det häpnadsväckande intressanta med Eskil Verners konstnärliga insatser är att hans mönster i sin precision visade

3. Provtryck av Drotts aktiebrev, av Eskil Verners hand.

sig duga länge och väl som säkerhetsmönster bland värdepapper och penninginstrument. Bland nu bevarade original, som inspirerat och varit förlagor till många välkända värdepapper världen över, finns nu möjligheter att identifiera inspirationskällan och mannen bakom dessa dekorationer. De är minutiöst hantverkade från början med en matematisk precision som endast sentida laserteknologi kunnat upprepa.

Här visas exempel på tryck i olika stadier av färdigställande samt det färdiga resultatet i form av checkar och aktiebrev av välkända storföretag och med betydelse världen över.

Referensförteckning

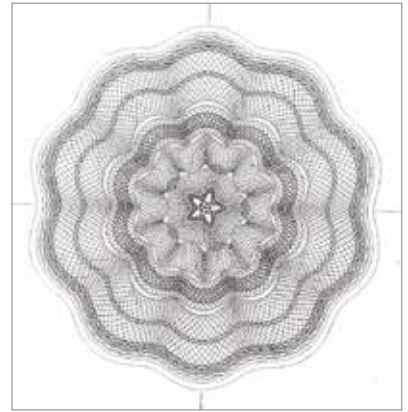
Anteckningar om Eskil Verners originalteckningar, arbetsprover, prototyptryck för historiska värdepapper – en kompletterande förteckning.

Bland bevarade och inventerade kapslar med originalteckningar och förlageskisser har åtminstone 89 olika identifierats såsom av Eskil Verners hand. Dessa har förtecknats i ett tidigare skede och visar vilka företag och emissionsvalörer som varit aktuella. Dessa spänner över perioden 1939 till 1962 och har varit förlagor till aktiebrev, obligationer och förlagsbevis. Härutöver har nedan specifika skisser, tryck och avdrag nu dokumenterats. Detta visar att såväl förlagor till sedlar som säkerhetsdetaljer applicerade på sedelmotiv, resecheckar och andra värdehandlingar varit en del av Eskil Verners produktion.

Det är fascinerande hur stor hans produktion var, i det tysta. Speciellt under krigsåren och 1950-talet var han synbarligen flitigt engagerad för dessa ändamål. En hel del av de bevarade alstren har antingen försetts med en förnamnstämpel eller med hans sirliga och enstaviga signatur i blyerts, sporadiskt daterade.

Resecheckar

Vi får av detta material också en unik inblick i förberedelserna av resecheckarnas skandinaviska barn- dom (första gången 1891, *American Express*, utfärdad av William Fargo

4. Provtryck av intrikat säkerhetsmönster utformat för hand av Eskil Verner.

i Tyskland) och hur de nordiska bankerna engagerade sig på högsta nivå genom bevarade korrespondens i form av karbonkopior. Sådana skriftväxlingar och kundprover samt begärda provtryck, sporadiskt här bevarade, var regelmässigt sekretessbelagda uppdrag och vilar – om fortfarande bevarade – djupt i hemligstämplade förvar.

Med tiden kanske ytterligare material blir tillgängligt, givet att identifiering och gallring sker med förstånd och sinne för historiska arbetsprocesser inom den modernare monetära historien. Så här långt gläds vi över att det som nu kan åskådas och dokumenteras är av unik och särskild betydelse för första hälften av 1900-talets penning- och värdepappershistoriska utveckling. Uppenbarligen förtjänar det att lyfta fram Sverige som en viktig galjonsaktör i det standardiseringsarbete som värdetryck bygger på.

Att vi nu identifierat Eskil Verners förtjänster som en av denna svåra konsts portalfigurer är högtintressant. Att vi på detta sätt innehaft en av världens mest inflytelserika designers inom detta gebit står utom tvivel. Detta visar också att ett sådant hantverk inte då handlade om skolning i traditionell bemärkelse utan om en autodidakt stor talang som fick frodas och utvecklas under för honom gynnsamma omständigheter och miljöer där trivsel och arbetsro ledde till storartade resultat.

Exlibris

Som dessa kapslar och slumpmäsigt bevarat material visar användes Verners talang också för enklare uppdrag. Exlibris var ju mäktigt populärt under första hälften av 1900-talet och många ville gärna ha ett personligt utformat sådant i specifika böcker för att markera sitt ägande. Lika ofta handlade det nog också om att i sociala sammanhang visa sin kulturella hemvist och nivå, en sublim statusmarkering. Sådana uppdragsprodukter är sällan signerade, så man kan föreställa sig att det finns ett mörkertal att återupptäcka av Verners grafiska kunduppdrag.

Provtryck

SUOMEN PANKEILLE – TILL BANKERNA I FINLAND (Överst, kursiv stil: "Plåten förvaras inlåst. 10 dec. 1949. E. Verner".) Avbildar olika rutor med namngivna valörer; femhundra finska mark, tvåtusenfemhundra finska mark, femtusen finska mark. Samt valörmedaljonger, flera olika typografiska designers. I nedre vänstra hörnet "10 dec. 1949, E. Verner" Mått: 338×247 mm, två identiska provtryck med handsignum i blyerts i nedre högra hörnet "E V".

Provtryck, tvåsidigt föreställande Lottsedel för Svenska Penninglotteriet AB. Åtsidan visar en stor siffra "ETT" inom rutmönstrad oval omgiven på tre sidor av bladgrenar. Ovanför en liggande balk med radlinjer. Motivet svagt grönaktigt eller möjligen gråskala. Frånsidan visar reguljär text med villkor för lotteriet och vinstplan. Dokumentmått: 252×156 mm. Motivmått: åtsida 136×82 mm, frånsida 146×89 mm.

REJSECHECK I SVENSKA KRONER, Kun betalbar i de 5 nordiske lande. Inom dekorerad ram, med valörbeteckning 100 sv kr i respektive hörn, samt i ramens bas text: BETALBAR INDEN 6 MAANADER FRA UDSTEDELSESDATOEN. I Aktieselskabet Kjøbenhavn's Handelsbank. Olika rutor och linjer för utställande uppgifter. Mått: 166×79 mm. Trycket är uppklistrat på kartonnage samt hålperforerat: EGMONT. H. PETERSEN, krona över

5. Provtryck av tidig resecheck, designad av Eskil Verner.

6. Provtryck av resecheck samt modifieringar, av Eskil Verners hand.

hjärta, två spegelvända P. Två ex med nio karbonkopior av brev från 1939 i ärendet med beställaren.

AVDRAG på rosablekt papper, Rejsecheck i valören 50 kr Norway. Blank baksida. Dokumentmått: 223×114 mm.

Provtryck (med perforerad text MAKULERING) i valören 100 kr Till Bankerne i Danmark. På aningen beige papper med brunfärgad text och dekorationsmotiv. Stämplad inom ramen i nedre högra hörnet "Verner". Blank baksida. Mått: 200×80 mm.

Dito, blekt gulaktigt motivtryck, kartonnage, 100 kr Kjøbenhavn's Handelsbank. Dokumentmått: 195×90 mm. Med stämpel utanför ramverket "Verner".

Dito, blekt tegelrött text- och dekorativt motivtryck, kartonnage, 50 kr SKANDINAVISKA BANKEN. Nedanför ramen "TRANSLATION OVERLEAF".

Dokumentmått: 193×80 mm. Med stämpel nedanför ramen "Verner".

Stort provtryck på blekt papper. "To the banks in Norway", med många

varierande vinjettbilder, typografiska snitt och valörer. Blank baksida. Dokumentmått: 237×178 mm.

Stort provtryck på grönt papper. Avbildar två exemplar av 50 kr Till Bankerne i Danmark. Vardera hålperforerad MAKULERAD. Blank baksida. Daterad blyertssignatur "grön ton 11/5. 39 EV" Dokumentmått: 240×215 mm.

Dito provtryck på grönt papper med vardera ett motiv 50 kr Till Bankerna i Sverige respektive 500 mark Till Bankerna i Finland. Blank baksida. Daterad med blyerts i övre högra hörnet "21 nov. 1946", synbarligen Eskil Verners handstil. Dokumentmått: 240×215 mm.

Dito, provtryck på tegelrött papper med vardera ett motiv 100 kr. Till Bankerna i Sverige respektive 1000 mark till Bankerna i Finland. Vardera hålperforerad MAKULERAD. Blank baksida daterad och signerad i blyerts på två ställen ovanför ramen "22/10 1945 e.v.". Dokumentmått: 240×215 mm.

7. Även de allra största börsbolagen anlidade Eskil Verners framstående tjänster.

Dito, provtryck på tegelrött papper med vardera ett motiv 100 kr. Till Bankerne i Danmark respektive 100 kr Till Bankene (Sic: Utan "R") i Norge. Inga annoteringar om datering eller signatur. Dokumentmått: 240×215 mm.

Gammal "Fotokopia" av handritad skiss på resecheck "BANKERNE I DANMARK NR 00000" Plus diverse utsmyckningar och radanvisningar för utställande texter att handskrivas. Motivmått: 166×76 mm.

Provtryck av intrikat blomformat mönster med korsande linjer. Igenkänns på senare sedelmotiv. Mått: 176×190 mm. Två ex.

Provtryck av intrikat rektangulärt utformat mönster med oval blomsterliknande ram, på vardera kortsidorna två mönstrade kvadrater. "Verner" i beige tryck i mittovalen. Handskriven kulspetstext: "Obs! Felvänd". Mått: 199×124 mm.

Provtryck på större ark. Två blomliknande cirkelmönster, något varierande. Mått: 286×215 mm. 1 ex plus 1 ex med liknande tryck men mindre (ett motiv delvis urklippat kvadrat).

EX LIBRIS SVEN SANDERS, signerat i plåten "E. respektive V" på ömse sidor

nederst under motivet: Brinnande fackla korslagd med bevingat standar omslingrat av två ormar, i bakgrunden symbolisk rund lagerkrans. Mått: 139×93 mm ark.

Centraltryckeriets ryska sedelupdrag

Ryssland, sedel om 1000 rubel 1919, 245×106 mm, valörsida med avbildade standar och vapensköldar, örn som håller orm i klorna, fränsida med ryska örnens vingar utbredda samt inramat motiv med Peter den store på stegrande häst. Tryckt på centraltryckeriet i Stockholm (!). Sannolikt var vinjetterna på denna sedeltyp helt eller delvis bland Eskil Verners första verk. Det anmärkningsvärda är ju också att dessa sedlar trycktes utanför uppdragslandet, men så var ju en ny era och annorlunda politiskt styre införd.

Denna samling dokument, provtryck etc. var Eskil Verners privata arkiv och härrör ur hans kvarlåtenskap. Artikeln har tidigare publicerats men något modifierad i *Historiska Värdepapper* 2017:2.

FOTO: BUSTER EKLÖF.

AUKTIONER & MÄSSOR

Våren

- 7/4 Myntmessa, Göteborgs Numismatiska Förening
- 21/4 FriMynt 2018, Helsingborg
- 5/5 Auktion av mynt, böcker frimärken, Solna Frimärkshandel Daidalos AB, Solna
- 12/5 Myntauktion, Myntkompaniet, Stockholm

Hösten

- 8/9 Myntmessa, Norrköping
- 15/9 Myntauktion 28, MISAB, Stockholm
- 16/9 Myntauktion 29, MISAB, Stockholm
- 28/10 MØNTBØRS 2018, Copenhagen Coin Fair

Lunds Mynthandel

Köper och Säljer
Byter och Värderar

Mynt och Sedlar
Tillbehör och Litteratur

Lagerlista finns på
www.lundsmynthandel.se

Klostergatan 5, 222 22 Lund
tel. 046 - 14 43 69
butik@lundsmynthandel.se

Strandbergs Mynthandel & Aktiesamlaren AB

Värderar, köper och säljer
mynt, ordnar, medaljer, aktiebrev,
sedlar, äldre handlingar m.m.

www.strandbergs-mynt.se

Hantverkargatan 36
112 21 Stockholm
Tel. 08 - 611 01 10

Gert Hatz 1928–2017

I de vikingatida fynden i Nordeuropa utgör tyska mynt den sammantaget största fyndandelen. Sammanlagt fler än 350 000 tyska mynt har hittas i fynd i Nordeuropa utanför Tyskland.

Att det fanns vikingatida fynd med tyska mynt i Sverige var välkänt sedan 1800-talet (V. Hatz 1972). År 1954 undertecknades ett avtal mellan riksantikvarien Bengt Thordeman och Kungl. Myntkabinetets (KMK) chef Nils Ludvig Rasmusson å ena sidan samt ordföranden i *Deutsche Numismatische Kommission*, Walter Hävernicks, å andra sidan. Avtalet avsåg en bearbetning och bestämning av de tyska fyndmynten i de svenska vikingatida skatterna och var ett led i ett stort projekt, som senare fick namnet *Corpus nummorum saeculorum IX–XI in Suecia repertis* (CNS).

Under ledning av först Nils Ludvig Rasmusson och senare av Brita Malmersamlades i Stockholm under flera decennier ett antal forskare från ett flertal länder för att bearbeta fynden. Bearbetningen av det tyska materialet gjordes av tre tyska forskare, Peter Berghaus, Gert Hatz samt Vera Hatz (född Jammer). Även Günther Albrecht deltog kortfristig. Forskarmiljön i Stockholm har livfullt skildrats av Gert Hatz i hans minnesord över Peter Berghaus (G. Hatz 2013).

Det efterhand bearbetade tyska fyndmaterialet i KMK och andra svenska museer, inklusive provenienslösa exemplar, uppgick 1972 – varefter senare gjorda fynd som regel bearbetades av andra – till cirka 60 000 mynt. Nya fynd har sedan tillkommit och i dag är antalet bevarade mynt omkring 80 000. Även mynten från Frankrike, Böhmen, Ungern, Italien, Polen och Ryssland kom att bestämmas av dem.

Gert Hatz hade 1952 promoverats till fil.dr. i Hamburg på en avhandling om myntningen i Hohlstein under grevarna av Schauenburg cirka 1189–1325 (G. Hatz 1952). Den av honom 1974 publicerade översikten

Gert Hatz 1928 – 2017.

FOTO: WOLFGANG BECKER.

över det svenska fynden med tyska mynt (G. Hatz 1974) omfattar 375 fyndkomplex med helt eller delvis bevarade eller arkivaliskt beskrivna mynt, varav 35 komplex saknade proveniens. Den blev också hans habilitationskrift. Där framgår vem som har bearbetat de olika fyndkomplexens mynt. Gert Hatz namn förekommer i samband med 93 fynd. Det var med andra ord ett mycket omfattande arbete som låg bakom och det är än mer imponerande genom att arbetet skedde under "semestern" som varje sommar i augusti tillbringades i Stockholm. Tanken från början var att fynden skulle publiceras i en enda stor volym, men när det stod klart hur omfattande materialet var ändrades planerna.

År 1975 kom den första volymen ut och omfattade fynd på Gotland från socknar som börjar på bokstaven A (CNS). Det tyska materialet utgjorde mer än hälften av alla mynten (4067 av totalt 7082). Ytterligare åtta volymer publicerades fram till 2010. Därefter har publiceringen skett på Internet. Före 1975 hade bara en skatt publicerats inom CNS-projektet. Det gällde en av de absolut tidigast hittade skatterna, Näs, Österåkers socken, Uppland, med uppskattningsvis 2 800 mynt och slutmynt 1006. Den hade

påträffats redan år 1704 och de tyska och böhmiska mynten behandlades där av Gert Hatz (G. Hatz 1968A).

Standarverket för den tyska myntningen hade getts ut i fyra delar 1876–1905 av Hermann Dannenberg (Dbg). Med vissa undantag är den ännu i dag det främsta referensverket. Som en förberedelse för publiceringen av fynden ingick att publicera typer som saknades i Dannenberg. Gert Hatz skrev därför sammanlagt sju artiklar där han redovisade nytt material i de svenska fynden (G. Hatz 1959 ff).

Den tyska myntningen under vikingatiden var inte bara kopplad till kungamakten, även om myntningen var ett kungligt regale. Kungen/kejseren gav även myntningsrätt till ärkebiskopar, biskopar, abbotter, abbedissor, hertigar, grevar och fogdar för myntning på ett stort antal orter, varav emellertid många än i dag inte kan beläggas med hjälp av orternas namn på mynt.

Många bestämmningar till myntorter är också mer eller mindre osäkra. Därför ordnade Vera och Gert Hatz de tyska mynten i CNS geografiskt efter myntort och först därefter efter mynterre. I CNS listas cirka 170 myntorter. Denna indelning har därefter blivit förebild när liknande

myntfynd i andra länder har publicerats.

Både före och efter att CNS började publiceras har myntningen vid ett antal myntorter behandlats, varav ett flertal av Gert Hatz. Den viktigaste gäller Tiel och där föreslog Gert Hatz även Zaltbommel som biskoplig myntort för ett antal närliggande typer (G. Hatz 1968B). Sammanlagt hade han studerat 1 082 bevarade mynt i svenska fynd. Han har även gjort en sammanställning av de svenska fynden med vikingatida mynt präglade i det som nu är Schweiz. Vera och Gert Hatz publicerade en motsvarande sammanställning över vikingatida böhmiska mynt funna i Sverige (V. och G. Hatz 1974).

Det som emellertid kom att bli en livsuppgift för Gert Hatz var de tyska mynten i skatten från Burge, Lummelunda socken, Gotland, påträffad 1967. Den är fortfarande den yngsta vikingatida skatten i Sverige, t.p.q. 1143 baserat på de 2 866 tyska mynten (av totalt 3 058). Även om det i andra länder finns skatter från den tiden är den exceptionell genom sin storlek och koncentration till Harzområdet, där Burgeskatten helt har förändrat vår kunskap om myntningen.

Att bestämma det mycket stora antalet tidigare helt okända typerna (även från andra delar av Tyskland) blev en livsuppgift för Gert Hatz. Det är också svårt att se att någon annan hade kunnat göra det lika bra som han. Uppgiften krävde en synnerligen god kännedom, inte bara om tidigare kända typer, utan även om den politiska historien både på riks- och lokalplanet. Det slutliga resultatet publicerades i en monografi 2001 (G. Hatz 2001).

Gert Hatz hade en stor bredd och publicerade mängder av artiklar och han var även under lång tid redaktör för *Hamburger Beiträge zur Numismatik*. Bokrecensionerna där skrevs ofta av honom själv och de kunde ibland vara mycket omfattande.

Gert Hatz framhävde aldrig sig själv och han bistod ett stort antal kollegor i många länder med hjälp i

deras forskning. Även om han själv aldrig undervisade i ämnet numismatik inspirerade han säkert flera av de något yngre forskare som, även om de i dag nästan alla är pensionerade, ännu är verksamma. Gert Hatz behärskade också, som ingen annan, hela den vikingatida tyska myntningen. Det normala är annars att forskarna bara täcker in en geografisk del av myntningen.

Gert Hatz var sedan 1970 korresponderande ledamot av Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien. År 1988 fick Gert och Vera Hatz en festschrift som innehåller 34 artiklar skrivna av kollegor över hela världen (Berghaus, Bracker, Jensen och Lagerqvist 1988).

Kenneth Jonsson

Referenser

Berghaus, P, Bracker, J, Jensen, J.S. och Lagerqvist, L. O. (red.). *Commentationes numismaticae* 1988. *Festgabe für Gert und Vera Hatz zum 4. Januar 1988 dargebracht*. Hamburg 1988.

CNS = *Corpus Nummorum Saeculorum IX–XI in Suecia reperti sunt*. 1. Gotland. Akebäck – Atlingbo. Stockholm 1975.

Dbg = H. Dannenberg, *Die deutschen Münzen der sächsischen und fränkischen Kaiserzeit* 1–4. Berlin 1876–1905.

Hatz, G. 1952. *Die Anfänge des Münzwesens in Hohlstein*. *Numismatische Studien* 5. Hamburg 1952.

— 1959. Anmerkungen zu einigen deutschen Münzen des 11. Jahrhunderts I. *Hamburger Beiträge zur Numismatik* 12/13, 1958/59, s. 33–51.

— 1968A. A hoard from Näs, Österåker, Uppland, found in 1704 (tillsammans med U. S. Linder Welin, B. Malmer, G. van der Meer och N. L. Rasmusson). *Commentationes de nummis saeculorum IX–XI in Suecia reperti* 2. Stockholm 1968, s. 227–372.

— 1968B. Tieler Denare des 11. Jahrhunderts in den schwedischen Funden. *Commentationes de nummis saeculorum IX–XI in Suecia reperti* 2. Stockholm 1968, s. 95–190.

— 1974. *Handel und Verkehr zwischen dem Deutsches Reich und Schweden*. Lund 1974.

— 2001. *Die deutschen Münzen des Fundes von Burge I, Ksp. Lummelunda,*

Gotland (tpq 1143). Ein Beitrag zur ostfälischen Münzgeschichte. Stockholm 2001.

— 2013. *Erinnerungen an Peter Berghaus (20. November 1919 – 16. November 2012)*. *Westfalia Numismatica* 2013. *Festschrift zum 100-jährigen Bestehen des Vereins für Münzfreunde für Westfalen und Nachbargebiete 1913–2013* (red. Gerd Dethlefs, Peter Ilisch och Stefan Wittenbrink). Osnabrück 2013, s. 69–78.

Hatz, V. och G. 1974. *Böhmische Münzen des 10. und 11. Jahrhunderts in schwedischen Funden*. *Festschrift E. Nohejlová-Prátová*. *Numismatický Sborník* 13, 1973–1974, s. 85–101.

Hatz, V. 1972. *Gemeinschaftsarbeit mit Schweden. Die Bearbeitung der deutschen Münzen aus der wikingerzeitlichen Funden Schwedens. Mitteilungen aus dem Museum für Hamburgische Geschichte*. N.F. 6, Hamburg 1972, s. 121–127.

PRESSKLIPP 1846

Antiqvariskt fynd.

Från Molde berättas, att man den 12 dennes, vid uppgrävning af ett jordstykke på gården yttre Stangvig på Nordmör, funnit tvenne guldmynt, stora såsom norska tioskillingsstycken, men något tunnare.

Det ena visar på åtsidan en man i stående ställning, iklädd en kappa eller rock med vida ärmor, hållande venstra handen på bröstet och i den utsträckta högra bärande ett lamm. Frånsidan visar ett vapen, i flera fält, hvaruti man vill se ett, om ej tvenne vingade lejon. På afskärningen finnas latinska och munkbokstäver.

Det andra myntet har på åtsidan en liknande figur, som det förstnämnda. Han har till höger en hjort och i venstra handen en Kardinals- eller Biskopsstaf. På hufvudet bär han spetsig mössa. Frånsidan af penningen har äfven ett flerdeladt vapen, men figurerna kunna ej mera urskiljas.

Båda mynten lågo blott 6 tum under jordytan, på ett underlag af sand, blanka och rena, som om de nyss blifvit ditlagda.

Notis i Post- och inrikes tidningar
28 maj 1846

Årsberättelse för år 2017 avgiven av styrelsen för Svenska Numismatiska Föreningen

Årsmöte

Föreningens årsmöte 2017 ägde rum på Grand Hotell i Norrköping den 13 maj. Föreningens ordförande Jan-Olof Björk öppnade årsmötet. Minnet av de medlemmar som avlidit sedan förra årsmötet hedrades med en tyst minut. Jan-Olof Björk valdes till ordförande och Ingemar Svenson valdes till sekreterare under årsmötet.

Valberedningens ordförande var inte närvarande. Bernt Thelin hade fått uppdraget att företräda valberedningen. Valberedningens förslag till ordinarie ledamöter; Curt Ekström, Uppsala, (omval 3 år) och Lars Eriks-

son, Nyköping, (nyval 3 år) bifölls av årsmötet. Valberedningens förslag till styrelsesuppleanter; Eric Lie, Göteborg, (omval 1 år), Bengt Granath, Kungsängen, (omval 1 år) och Roger Svensson, Hägersten, (nyval 1 år) bifölls av årsmötet. Valberedningens förslag till revisorer intill nästa årsmöte; Christer Franzén, yrkesrevisor (omval) och Max Mitteregger (omval) bifölls av årsmötet. Valberedningens förslag att välja Mikael Persson (omval) till revisorssuppleant intill nästa årsmöte bifölls av årsmötet. Årsmötet beslutade att till valbered-

ning intill nästa årsmöte välja Kristian Riesbeck, Höllviken, (omval), Bernth Göhle, Kalmar, (omval) och Johan Melin, Nättraby, (omval) med Kristian Riesbeck som sammankallande. Styrelsens årsberättelse och revisorernas rapport presenterades och styrelsen beviljades ansvarsfrihet för 2016 års förvaltning.

Aktiviteterna kring årsmötet arrangerades av Norrköpings myntklubb. Årsmöteshelgen har refererats av Curt Ekström och Jan-Olof Björk i SNT 2017:7.

Flerårsöversikt	2017	2016	2015	2014
Nettoomsättning	4 447 471	561 726	503 859	461 596
Resultat efter finansiella poster	278 260	-128 835	141 367	-51 438
Soliditet (%)	57,22	73	68	63
<i>Definition av nyckeltal, se Noter</i>				
<i>Beträffande föreningens resultat och ställning i övrigt hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkning med tillhörande noter.</i>				
Resultaträkning	Not	2017-12-31	2016-12-31	
Föreningens intäkter	1			
Nettoomsättning		4 447 471		561 726
Övriga rörelseintäkter		170 000		1 180 536
Summa föreningens intäkter		4 617 471		1 742 262
Föreningens kostnader				
Handelsvaror		-8 766		-32 368
Övriga externa kostnader		-4 286 581		-1 771 457
Personalkostnader	2	-243 793		-267 435
Summa föreningens kostnader		-4 539 140		-2 071 260
Rörelseresultat		78 331		-328 998
Finansiella poster				
Resultat från andelar i koncernföretag		200 000		200 000
Övriga ränteutgifter och liknande resultatposter		0		77
Räntekostnader och liknande resultatposter		-71		86
Summa finansiella poster		199 929		200 163
Resultat efter finansiella poster		278 260		-128 835
Resultat före skatt		278 260		-128 835
Årets resultat		278 260		-128 835
Balansräkning		2017-12-31	2016-12-31	
Tillgångar				
Anläggningstillgångar				
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>				
Inventarier, verktyg och installationer	3	2		2
Summa materiella anläggningstillgångar		2		2
Finansiella anläggningstillgångar				
Andelar i koncernföretag	4	250 000		250 000
Andra långfristiga värdepappersinnehav	5	2 652 718		2 652 718
Summa finansiella anläggningstillgångar		2 902 718		2 902 718
Summa anläggningstillgångar		2 902 720		2 902 720

	Not	2017-12-31	2016-12-31
Omsättningstillgångar			
<i>Varulager m.m.</i>			
Råvaror och förnödenheter	6	32 382	32 382
Summa varulager		32 382	32 382
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Kundfordringar		27 679	19 632
Fordringar hos koncernföretag		200 000	32 600
Övriga fordringar		1 494	14 315
Summa kortfristiga fordringar		229 173	66 547
Kassa och bank			
<i>Kassa och bank</i>		3 176 444	1 608 843
Summa kassa och bank		3 176 444	1 608 843
Summa omsättningstillgångar		3 437 999	1 707 772
Summa tillgångar		6 340 719	4 610 492
Eget kapital och skulder			
Eget kapital vid räkenskapsbörjan		3 350 025	3 478 859
Årets resultat		278 260	-128 835
Eget kapital vid räkenskapsårets slut		3 628 285	3 350 024
Avsättningar			
Övriga avsättningar	7	660 858	660 858
Summa avsättningar		660 858	660 858
Kortfristiga skulder			
Pågående arbete för annans räkning	8	500 873	500 873
Leverantörsskulder		1 474 121	7 500
Övriga skulder		45 940	64 037
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		30 642	27 200
Summa kortfristiga skulder		2 051 576	599 610
Summa eget kapital och skulder		6 340 719	4 610 492
Noter			
Allmänna upplysningar			
Not 1 Redovisningsprinciper			
Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd (BFNAR 2016:10) om årsredovisning i mindre företag. Bokföringsnämndens allmänna råd (BFNAR 2016:10) om årsredovisning i mindre företag tillämpas för första gången, vilket kan innebära en bristande jämförbarhet mellan räkenskapsåret och det närmast föregående räkenskapsåret.			
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Tillämpade avskrivningstider:		Antal år	
Inventarier, verktyg och installationer		5	
Noter till resultaträkningen			
		2017-12-31	2016-12-31
Not 2 Medelantal anställda		2017	2016
Medelantal anställda			
Medelantalet anställda bygger på av bolaget betalda närvarotimmar relaterade till en normal arbetstid.			
Medelantal anställda har varit		0,50	0,50
Noter till balansräkningen			
Not 3 Inventarier, verktyg och installationer			
Ingående anskaffningsvärden		163 778	163 778
Utgående anskaffningsvärden		163 778	163 778
Ingående avskrivningar		-163 776	-163 776
Årets avskrivningar		0	0
Utgående avskrivningar		-163 776	-163 776
Redovisat värde		2	2
Not 4 Andelar i koncernföretag			
Företag	Antal /Kapital- andel %	Redovisat värde	Redovisat värde
Organisationsnummer			
Myntauktioner i Sverige AB, säte Stockholm	100	250 000	250 000
556778-8616	100,00		
		250 000	250 000
Uppgifter om eget kapital och resultat			
Eget kapital (avrundat)		3 151 101	2 907 629
Redovisat resultat (avrundat)		443 471	775 005
Myntauktioner i Sverige AB			
Ingående anskaffningsvärden		250 000	250 000
Utgående anskaffningsvärden		250 000	250 000
Redovisat värde		250 000	250 000

Belöningar

Följande belöningar har utdelats under 2017. Föreningens Förtjänstmedalj tilldelades den avgående styrelseledamoten Christer Skaring. Föreningens guldnål "för 40-årigt hedersamt medlemskap" tilldelades Hjalmar Belfrage, Kent Bengtsson, Stig Bladh, Per-Göran Carlsson, Karl-Gunnar Johansson, Henrik Lundin, Hugo Lönnqvist, Birger Malmberg, Morten Eske Mortensen, Harald Nilsson och Nils Sjölund.

SNF:s hedersgåva i silver, den så kallade Ekorren, delades vid avslutningslunchen på söndagen ut till Erik Tretow, Roger Jonsson, Jan Båvemyr och Rune Rydberg "för väl utfört arbete i samband med föreningens årsmöte i Norrköping den 13 och 14 maj 2017".

Årsavgift

Årsavgiften för 2018 beslutades sänkas till 200 kronor. Medlem som är under 20 år (junior) betalar 100 kronor och medlem som är bosatt utanför Sverige 375 kronor. På grund av ökade portokostnader sänktes inte avgiften för utomlands boende medlemmar.

Styrelse

Styrelsen för Svenska Numismatiska Föreningen har sedan årsmötet 2017 haft följande sammansättning och ledamöterna följande funktioner.

Jan-Olof Björk	Ordförande
Roger Lind	Vice ordförande, programsekreterare, auktionskommissarie
Ingemar Svenson	Sekreterare, referat- skribent
Lars Eriksson	Kassaförvaltare
Ronny Jansson	Ledamot, klubb- mästare, säkerhets- ansvarig
Curt Ekström	Ledamot, biblio- tekarie, arkivarie, medaljevårdare
Lennart Castenhag	Ledamot, ansvarig hemsidan
Erik Lie	Suppleant
Bengt Granath	Suppleant
Roger Svensson	Suppleant

Styrelsen har under 2017 hållit elva protokollförda styrelsemöten varav tre fysiska möten (24 mars, 13 maj och 2 september) och åtta telefonmöten (17, 25 och 29 januari, 2 februari, 1 mars, 7 och 28 november samt 12 december). Styrelsen har därutöver fattat ett beslut per capsulam den 24 mars.

Stiftelser

Sven Svenssons stiftelse för numismatik
Föreningen har under 2017 representerats av följande personer med Jan-Olof Björk som ordförande i stiftelsen:

<i>Ledamöter</i>	<i>Suppleanter</i>
Jan-Olof Björk	Curt Ekström
Ingemar Svenson	Ronny Jansson
Roger Lind	Lars Eriksson

Sven Svenssons efterlämnade samlingar

Den stämmningsansökan mot KMK som föreningen 2014 lämnade till Stockholms Tingsrätt (mål: T13919-14) avseende "bättre rätt till egendom" togs upp till huvudförhandling 2016. Den 13 januari 2017 beslutade Tingsrätten att KMK har bättre rätt till egendomen. Tingsrättens dom överklagades till Svea Hovrätt.

Hovrätten beviljade prövningstillstånd. 27-29 november genomfördes huvudförhandling vid Svea Hovrätt och den 20 december fastställde Svea Hovrätt Tingsrättens dom och beslutade att SNF ska bära merparten av KMK:s advokatkostnader för tvisten.

Not 5 Andra långfristiga värdepappersinnehav	2017-12-31	2016-12-31
Ingående anskaffningsvärden	2 652 718	2 854 718
Försäljningar	0	-202 000
Utgående anskaffningsvärden	2 652 718	2 652 718
Redovisat värde	2 652 718	2 652 718
Not 6 Varulager		
Samlarmedaljer	24 882	24 882
Litteratur	7 500	7 500
Redovisat värde	32 382	32 382
Not 7 Övriga avsättningar		
Burmesters medaljfond	163 625	163 625
Burmesters förlagsfond	235 193	235 193
Rasmussons stipendiefond	72 379	72 379
Lagerqvists medaljfond	189 661	189 661
Redovisat värde	660 858	660 858
Not 8 Pågående arbete för annans räkning i SNF år 2017		
Projekt bok <i>Renovatio Monetæ</i> (= Bok Roger Svensson)	113 000	113 000
Nedlagda kostnader <i>Renovatio Monetæ</i>	-113 000	-
Bokprojekt SMH <i>Vasatiden</i>	186 021	186 021
Nedlagda kostnader SMH <i>Vasatiden</i>	-3 000	-
Projekt bok <i>Brenner</i>	201 853	246 000
Nedlagda kostnader <i>Brenner</i>	-37 748	-44 147
Projekt bok <i>SNB del II</i> ("Hessegruppen")	0	50 000
Nedlagda kostnader <i>SNB del 2</i>	-	-50 000
	347 126	500 874
Övriga noter		
Not 9 Definition av nyckeltal		
Soliditet		
Justerat eget kapital i procent av balansomslutning		

SNF har den 17 januari 2018 begärt att Högsta Domstolen meddelar prövningstillstånd.

Gunnar Ekströms stiftelse för numismatik
Föreningen har under 2017 representerats av följande personer:

Ledamot	Suppleant	År	Besök per månad
Före årsmötet:		2015	5 000
Christer Skaring	Roger Lind	2016	6 400
Efter årsmötet:		2017	7 600
Roger Lind	Lars Eriksson		

Ändamål enligt stadgarna

Svenska Numismatiska Föreningen är ett vetenskapligt samfund, som har till ändamål att stödja och främja den numismatiska forskningen i Sverige, i första hand genom att utge eller medverka vid utgivandet av vetenskapliga arbeten i ämnet samt anordna föredrag, utställningar och visningar med numismatisk anknytning. Föreningen får även verka på annat sätt för det numismatiska intressets höjande (jämför stadgarna § 1a).

Följande aktiviteter har föreningen 2017 genomfört i enlighet med stadgarna:

Svensk Numismatisk Tidskrift

Föreningens tidning Svensk Numismatisk Tidskrift har under året utkommit med åtta nummer. Redaktör och annonsansvarig för SNT har varit Monica Golabiewski Lannby. Christer Skaring (före årsmötet) och Lars Eriksson (efter årsmötet) har varit ekonomiskt ansvariga för SNT. SNT från 2003 och framåt finns i dag tillgängliga digitalt på SNF:s hemsida. Arbetet med skanning av äldre årgångar pågår. Målet med att digitalisera SNT är att samtliga utgivna nummer ska vara tillgängliga och sökbara för alla, i syfte att sprida kunskapen och intresset för myntsamlare och numismatik.

Hemsida

(www.numismatik.se)

Internet är en allt viktigare kanal för att informera och sprida kunskap om numismatik, vilket inte minst utvecklingen av antalet besökare på hemsidan vittnar om. Förutom att föreningens aktiviteter annonseras på hemsidan har dess specialsektioner som Månadens utställning, Månadens bokitips och Falsa mynt varit

aktiva med ett par uppdateringar per månad. Även ett flertal mindre artiklar i spridda numismatiska ämnen har publicerats. Antalet årliga besökare ökar kontinuerligt och under 2017 hade hemsidan nästan 92 000 besökare eller 7 600 per månad.

Den Svenska Mynthistorien

Ingen ny volym har utkommit 2017. Arbetet med den kommande delen Vasatiden har fortgått under året. Arbetet med en förstudie till den fjärde volymen Medeltiden pågår.

Övrig bokproduktion

Under ledning av Curt Ekström har arbetet med den andra volymen av Svensk Numismatisk Bibliografi (efter 1903) baserad på material framtaget av Björn-Otto Hesse fortgått under året.

Förhandlingar om publikationsrätt har fortsatt avseende den bok författad på ryska som behandlar den del av Elias Brenners samling som i dag finns i Moskva.

En uppdatering och utvidgning av den smärre skriften *Medaljer utgivna 1873–1998. Belöningar, fonder och stipendier. Hedersledamöter och korresponderande ledamöter. Stadgar* har fortgått under 2017.

Arbetet med en bok om Sveriges privatbankssedlar har startats upp. Roger Svensson håller samman detta bokprojekt.

Medaljutgivning

Inga medaljer har utgivits under 2017.

Auktionsverksamhet

Föreningen har under 2017 avhållit två auktioner, båda auktionerna med material från Sven Svenssons samlingar. Vid årsmötet den 13 maj i

Norrköping avhölls auktion 171 och vid julfesten i Stockholm den 6 december auktion 172.

Myntauktioner i Sverige AB (556778-8616)

Föreningens helägda bolag Myntauktioner i Sverige AB (MISAB) har under 2017 hållit nio auktioner. Fem kvalitetsauktioner (15–16 mars, 20 maj samt 23–24 september) och fyra internetauktioner (23 mars, 14 maj, 5 november samt 10 december). Jan-Olof Björk har varit Svenska Numismatiska Föreningens ägarrepresentant i bolagets styrelse. Preliminärt resultat och eget kapital för MISAB framgår av balansräkningen.

Policy för omsättning av förfalskningar och kopior

Föreningen ser allvarligt på sådan handel med förfalskningar och kopior, som inte faller inom det särskilda samlarområdet för kända förfalskade objekt. Förekomsten av förfalskade och kopierade objekt riskerar kyla ned intresset för samlandet, vilket i förlängningen även kan skada numismatiken som forskningsområde. Policyn har varit en stående punkt vid alla ordinarie styrelsemöten som styrelsen hållit under året. En översyn av policyn har initierats.

Föreningsmöten och aktiviteter

22 februari Föreningskväll på Banérgatan med föredrag av Roger Svensson. Myntningspolitik och myntindragningar i det medeltida Sverige.

29 mars Föreningskväll på Banérgatan. Diskussionsafton.

1 april SNF deltog med ett bokbord på GNF:s myntmässa i Göteborg.

22 april SNF deltog med ett bokbord på FriMynt.

27 april Föreningskväll på Banérgatan. Diskussionsafton (inbokad föreläsare var förhindrad att närvara).

Medlemmar	Sverige	Norden	Europa	Övriga länder	Summa
Män	597	28	7	3	635
Kvinnor	20	-	1	-	21
Juniörer	5	-	-	-	5
Föreningar/klubbar	20	-	-	-	20
Institutioner	13	3	2	-	18
Summa medlemmar	655	31	10	3	699

13–14 maj Årsmöteshelg i Norrköping med förutom årsmöte, bland annat en auktion.

31 maj Föreningskväll på Banérgatan.

27 september Föreningskväll på Banérgatan med temat köp–byt–sälj.

25 oktober Föreningskväll på Banérgatan med föredrag av professor Kenneth Jonsson.

6 december Föreningens julfest med en mindre auktion.

Övrigt

Jan-Olof Björk och Roger Lind representerade föreningen som delegater vid Nordisk Numismatisk Unionsmöte i Oslo den 26–28 maj. Unionsmötet har refererats av Jan-Olof Björk i SNT 2017:8.

Medlemsutveckling

Antalet medlemmar pendlar sett över år kring 700. Föreningen hade 699 medlemmar per den 31 december 2017, vilket är en minskning med 39 jämfört med 2016.

Utöver medlemmarna har föreningen ett tjugotal bibliotek som prenumeranter på SNT.

Under året har SNF fått information om att Gert Hatz (hedersledamot i SNF), Bjarne Ahlström (korresponderande ledamot i SNF), Kolbjørn Skaare (korresponderande ledamot i SNF), Per Axelsson, Joseph Hackl, Tord Jonsson, Lars Janerud, Sten Lindström (2016), Hans Menzinsky, Roger Svärd och Johan de Puy (2016) avlidit.

Jan-Olof Björk	Ordförande
Ingemar Svenson	Sekreterare
Roger Lind	Vice ordförande
Lars Eriksson	Kassaförvaltare
Lennart Castenhag	Ledamot
Curt Ekström	Ledamot
Ronny Jansson	Ledamot

Det halva myntet och andra mynt funna i Lunda kyrka

Sörmlands museum i Nyköping utförde under åren 2007–2010 en arkeologisk förundersökning i Lunda kyrka i Lunda socken. Syftet var att bland annat datera lämningarna efter Lunda gamla kyrka. Invändiga ytor avsöktes med metall-detektor för att upptäcka främst mynt för att få information om datering av undersökta lager och konstruktioner.

Lunda kyrka antas ha uppförts under 1100-talets andra hälft eller i början av 1200-talet. Denna tidig-medeltida kyrka bestod av långhus, kor och absid. Kyrkan var cirka 19,4 meter lång, långhusets bredd 8,5 meter. Kyrkan har om- och tillbyggs ett flertal gånger därefter.

Totalt 136 mynt framkom, 24 av dessa är medeltida. De medeltida mynten påträffades i hela kyrkan. Elva av dem låg i närheten av koret, åtta i det medeltida långhusets östra del. De förknippas med huvudaltaret i koret och sidoaltaret i östra långhuset där de antas ha varit offrade.

En halverad penning

Ett av de medeltida mynten vill jag uppmärksamma särskilt. Det är en brakteat med slät ring och visar ett krönt huvud med låg enkel krona, midjebild. Till vänster syns figurens högra hand som lyfter en spira, inte en liljespira utan högst upp pryds den av tre kulor. Även pendilierna eller håret har framställts med tre kulor. Myntet väger 0,12 gram och har en diameter om 22 mm. Man får anta att ett helt mynt skulle ha vägt cirka 0,24 gram. Myntet påträffades inte i någon koncentrerad kontext utan betraktas som ett lösfynd. *Fig. 1.*

Det främmande myntet påminner i sin framställning i viss mån om Knut Erikssons svealandspenningar från

1. Det halverade främmande myntet i Lunda kyrka. Mått höjd 22 mm, vikt 0,12 gram. Silver.

1100-talets slut. Dock ligger dessas medelvikt på 0,30 gram och diametern är cirka 17 mm. Det här funna myntet är något större men väger mindre. Kan det ha uppfattats som ett Knut Eriksson-mynt?

Provar Roger Svenssons fyra metoder (SNT 2018:2) för att tidsbestämma framför allt tyska brakteater: 1) *inskriftioner*, 2) *myntfynd*, 3) *regionala myntfötter*, 4) *sociala attribut på själva motivet*.

1) Det i Lunda kyrka funna och för oss främmande myntet är helt utan inskrift så där har vi inget att gå efter.

2) Funnet i en kyrka har det antingen använts som betalningsmedel i området eller medförts av en långväga besökare.

3) Den regionala mynträknningen i det svealändska Södermanland var 192 penningar, med en genomsnittlig vikt av 0,30 gram, på en mark. För en halv penning blir det 0,15 gram, vilket inte är så långt ifrån denna ganska exakt halverade pennings vikt. Den är klippt rakt genom näsan, halsen och den mittersta kronspetsen.

4) De sociala attributen krönt huvud och spira säger oss att det handlar om en kunglig myntning. Troligast är att han i sin vänstra hand håller riksapplet. Kombinationen krona, spira, riksapple tyder på en regerande kung, men vilken, var och när?

Myntet kan vara tyskt eller möjligen böhmiskt och dateras kanske till tidigt 1200-tal, vilket i så fall stämmer med äldsta kyrkans uppförande.

2. Valdemar 1250–1275.
Svealand. Penning med krona
inom slät ring. LL IX:4.

3. Magnus Ladulås 1275–1290.
Götaland. Penning med M inom slät ring.
LL XVIIIC:4b. Golabiewski 1980 nr 11.

4. Magnus Eriksson 1319–1364.
½-penning med S. LL XXX:7.

5. Albrekt av Mecklenburg. Stockholm.
Penning med krönt huvud.

Malmer KrH ÄIIh, ca 1370–1380.

6. Erik av Pommern. Stockholm.

Penning med krönt huvud.
Malmer KrH YIIc, ca 1410–1440.

7. Albrekt av Mecklenburg. Västerås.

Penning med krönt A.

Malmer KrA Äb, ca 1363–1380.

8. Albrekt av Mecklenburg. Söderköping.

Penning med krönt S.

Malmer KrS Äa, ca 1370–1380.

9. Samma men Malmer KrS Äc.

9. Gotland. Visby. Örtug.

LL XXXV:3, ca 1380/90–1420.

10. Norge. Årkebiskop Gaute Ivarsson
(1474–1510). Nidaros. Hvid.

Omskrifter: åtsidan SAN OLAWS REX,
frånsidan HON AREPI NIDROSIE!

11. Samtida efterprägling av danske kung
Hans (1481–1513) hvid.

De framställdes bland annat av
landsherren i Helmstedt och cirkulerade
framför allt i Nordtyskland.

12. Gustav II Adolf. Säter.
Fyrk 1624.

13. Räknepenning. Nürnberg.
Sol, mänskära och stjärnor på ena sidan,
ett skepp på den andra.

Räknepenningmästare Christoph
Sigmund Anert (1734–1754/68).

Andra mynt i kyrkan

Ett flertal mynt från 1500- till 1600-talen påträffades vid undersökningen, varav ett och annat i enskilda gravar. Särskilt intressant är ett av våra första kopparmynt, 1624. Här fanns fler räknepenningar än som är vanligt i kyrkfynd, fyra stycken mycket välbevarade. Alla med ett hål. De pryder omslagsbilden i detta nummer.

Det halva myntet är inte det enda som hittades vid undersökningen utgivet utanför det medeltida Sverige. Från 1400-talet fanns här två danska hvider präglade i Malmö för Kristian I samt en för kung Hans. Den välbevarade hviden präglad för ärkebiskop Gaute Ivarsson i Nidaros i Norge är kanske kvarlämnad av någon återvändande pilgrim från Olav den heliges gravkyrka, Nidarosdomen, i Trondheim. *Fig. 10.*

Av de inhemska medeltida mynten är de äldsta en svealändsk penning med krona utgiven av Valdemar samt en götalandspenning med bokstaven M för Magnus Ladulås. Ett annat ovanligt fynd i vårt land är en samtida nordtysk efterprägling (förfalskning?) av en hvid utgiven för kung Hans. *Fig. 11.*

Dominerande medeltidsmynt är penningarna med bokstaven S – både krönt och okrönt (½-penning) – som kan stå för myntorten Söderköping. Ett par tvåsidiga Magnus Erikssonmynt fanns med.

Hade hoppats på en 1200-talspenning från det närliggande Nyköping (NVCOPIE), av vilka det hittills bara hittats två exemplar och vilkens bild Nyköping stolt slagit på sin jubileumsmedalj 1987. Ett helt mynt har hittats i Skänninge, Östergötland, och ett mindre helt i Mosjö, Närke.

Monica Golabiewski Lannby

FOTO: GABRIEL HILDEBRAND, KMK.

Referenser

Forsblad, D.: Lunda kyrka. *Sörmlands museum. Arkeologiska meddelanden* 2013:08.

Brev från Jørgen Steen Jensen (hvid-efterspärningen) samt Kenneth Jonsson (halverade myntet), 8 april 2010.

Golabiewski, M.: Kompletteringar till publicerade svenska medeltidsmynt. *NNUM* 1980:7 s. 146–152.

LL = Lagerqvist, L. O.: *Svenska mynt*. 1970.
Malmer, B.: *Den senmedeltida penningen i Sverige*. 1980.

Poulsen, B.: Danske hvide til Nordtyskland. *NNUM* 1986:5 s. 82–86.

Rasmusson, N. L.: Nyköping som myntort under Knut Länges tid. *Sörmlandsbygden* 1962 s. 153–160.

Svensson, R.: Datering och bestämning av brakteater – fyra olika metoder. *SNT* 2018:2 s. 32–38.

<https://www.sormlandsmuseum.se/globalassets/pdf-lista---rapporter/arkeologi/2013/08-lunda-kyrka.pdf>

Kort eller kontanter?

Efter ännu en resa till Tyskland – denna gång för att besöka *World Coin Fair* i Berlin i februari – imponeras jag av och förstår detta lands framgångar ännu bättre, här exemplifierat av ett frimärksköp.

I Sverige säljs frimärken av Postnord eller något av dess ombud. Märkena är på fasta valörer eller valörlösa för vissa vikt- eller kategorigrupper (som inte sällan är svåra att begripa sig på). I Tyskland är det delvis annorlunda. I stället för att behöva stå i kö för att komma över ett frimärke, införskaffar du portot via en automat. Du väljer själv vilka valörer du vill köpa, varefter maskinen på plats skriver ut de begärda frimärkena – smidigt, rationellt och valfritt.

Ytterligare en finess med den tyska lösningen är hur betalningen ordnas. I Sverige i dag erbjuds allt färre möjligheter att betala kontant, allt färre parkeringsautomater ger till exempel möjligheten att välja mellan att betala med kontanter eller med kort. Förstås är det endast kortbetalning som erbjuds i de fall automaterna är nya. Den tyska frimärksautomaten, hur modern och smidig den än är, erbjuder möjlighet att göra rätt för sig med antingen kort – eller – kontanter.

Bankerna i Sverige framhåller gärna hur ”moderna” och praktiska vi är i Sverige som har en så internationellt hög andel av betalningar via kort. Låter väl bra? För det ligger väl inget egenintresse från deras sida att kontrollera och ta betalt för alla våra vardagstransaktioner?

Hur länge kan DU köpa mat den dag de elektroniska betalningssystemen inte fungerar?

Dan Carlberg
som också fotade
frimärksautomaten

Skarabé
Mynt & Guld AB
köper och säljer
MYNT, SEDLAR
och MEDALJER
Föremål från antiken

Västra Hamngatan 6
411 17 Göteborg
Tel. 031 - 135 088
skarabe@telia.com - www.skarabe.eu
Öppet: Vardagar 10 - 18

Bli medlem i

SVENSKA
NUMISMATISKA
FÖRENINGEN

Stiftad 1873

Årsavgiften för 2018
är 200 kr

Som medlem får du
Svensk Numismatisk Tidskrift
som utkommer med
åtta nummer per år

info@numismatik.se

VÄLKOMNA PÅ MYNTMÄSSA

Lördag 7 april 2018

kl. 11 – 15

i Dalheimers hus, Slottsskogsgatan 12
i Majorna, GÖTEBORG

Svenska Numismatiska Föreningen
& 10–15 mynthandlare
kommer att vara representerade.
Göteborgs Numismatiska Förening anordnar.

FriMynt 2018

44:E INT. MYNT- & FRIMÄRKSMÄSSAN

Välkommen!

21 april kl 11.00-17.00

IDROTTENS HUS

MELLERSTA STENBOCKSGATAN, HELSINGBORG, SVERIGE

www.frimynt.se

SSP / H-Expo • Drottninggatan 184, 254 33 Helsingborg • Tel +46 (0)42-28 01 87 • Fax +46 (0)42-29 20 83

SELINS MYNTHANDEL AB

Mynt Sedlar Medaljer
Ordnar Nålmarken

Öppetider:
Vardagar 10.00 – 18.00
Regeringsgatan 6
111 53 Stockholm
Tel. 08-411 50 81
Fax. 08-411 52 23

ULF NORDLIND MYNTHANDEL AB

Karlavägen 46
Box 5132 • 102 43 Stockholm
Tel. 08 – 662 62 61

**KÖPER • SÄLJER • BYTER
MYNT • SEDLAR
MEDALJER • ORDNRAR**
*Lagerlista över svenska personmedaljer
och numismatisk litteratur*
www.nordlindsmynt.se

HÅKAN WESTERLUND MYNTHANDEL

**KÖPER • SÄLJER • BYTER
MYNT • SEDLAR • MEDALJER**

Olympiska föremål

Vasagatan 42
111 20 STOCKHOLM
Tel. 08 – 411 08 07

Öppet: måndag – torsdag 11–13

SVERIGES MYNTHANDLARES FÖRENING

är en sedan 1973 etablerad sammanslutning av för närvarande 21 mynthandlare i flera olika städer i landet. Föreningen är ensam i sitt slag i Sverige.

Genom samarbete med de övriga medlemmarna vill varje mynthandlare förbättra och utöka sina tjänster.

BESO UR & ANTIK AB

Bertil Svensson
Västra Hamngatan 6
411 17 Göteborg
Tel. 031 – 13 94 84
besour@telia.com
www.besour.se

COLLECTIA AB

Box 43
312 24 Knäred
Tel. 0430 – 507 43 (mån – tors 13 – 15)
info@collectia.se
www.collectia.se
Kontaktperson: Jimmy Häggqvist

HAMRIN & SVAHN MYNT AB

Sjöberg 1
147 91 Grödinge
Tel. 08 – 732 66 86, 070 – 212 64 55
christian.hamrin@telia.com

JOAKIMS MYNT & SEDLAR

Södra Långvägen 17 A
443 39 Lerum
www.joakimsmyntochsedlar.se

KARLSKRONA MYNTHANDEL AB

Hantverkaregatan 11
371 35 Karlskrona
Tel. 0455 – 813 73
lennart@mynt.nu
www.mynt.nu

RUNE LARSSON MYNTHANDEL

Stora Brogatan 14 / Box 98
503 06 Borås
Tel. 033 – 41 03 15

LUNDS MYNTHANDEL

Klostergatan 5
222 22 Lund
Tel. / fax 046 – 14 43 69
butiken@lundsmynthandel.se

J. MELIN MYNT

Koltrastvägen 23
373 32 Nätraby
melinmynt@hotmail.com

MITQALCOINS

Klas Johnsson
Box 5078
141 05 Kungens kurva
info@mitqalcoins.se
Tel. 070-610 10 73

HB MYNTINVEST CORONA

Ö. Storgatan 20
611 34 Nyköping
Tel. 0155 – 28 63 25
corona-coin@swipnet.se
www.coronamylnt.se

ULF NORDLIND MYNTHANDEL AB

Karlavägen 46 / Box 5132
102 43 Stockholm
Tel. 08 – 662 62 61
info@nordlindsmynt.se
www.nordlindsmynt.se

NILSSONS MYNTHANDEL

Box 12
896 21 Husum
Tel. 076 – 113 22 07
nilssonsmynthandel@hotmail.com

NUMIKON

Stefan Jonasson / Ticalen Mynthandel
Stureplatsen 3
411 39 Göteborg
Tel. 031 – 20 81 11
numikon@comhem.se

PECUNIA MM HB

Östra Mårtensgatan 19
223 61 Lund
Tel. / fax 046 – 25 21 19
mattsson.g@telia.com

J. PEDERSEN MYNTHANDEL

Norra Strandgatan 30 / Box 1320
251 13 Helsingborg
Tel. / fax 042 – 12 25 28
pedersen.mynt@telia.com
www.jpetersen.se

SELINS MYNTHANDEL AB

Regeringsgatan 6 / Box 16 390
103 27 Stockholm
Tel. 08 – 411 50 81, fax 08 – 411 52 23
www.selinsmynthandel.se

SKARABÉ MYNT & GULD AB

Drottninggatan 10
411 14 Göteborg
Tel. / fax 031 – 13 50 88
skarabe@telia.com
www.skarabe.eu

STRANDBERGS MYNTHANDEL

& AKTIESAMLAREN AB
Hantverkargatan 36
112 21 Stockholm
Tel. 08 – 611 01 10, fax 611 32 95
info@aktiesamlaren.se
www.aktiesamlaren.se
www.strandbergs-mynt.se

TICALEN MYNTHANDEL

Stureplatsen 3
411 39 Göteborg
Tel. / fax 031 – 20 81 11
numikon@comhem.se

HÅKAN WESTERLUND MYNTHANDEL

Vasagatan 42
111 20 Stockholm
Tel. 08 – 411 08 07, fax 08 – 21 21 96
www.hwmynt.se

AB WIJK ANTIK

Flisvägen 5
743 94 Skyttorp
Tel. 070 – 368 08 07
info@wijk.se

SVERIGES MYNTHANDLARES FÖRENING

Sjöberg 1 • 147 91 Grödinge • Tel. 08 – 732 66 86 • 070 – 212 64 55
www.mynt.nu/smf/

MYNTAUKTION

Stockholm lördag 12 maj 2018

Ett urval mynt (inkl. köparprovision) som vi har sålt tidigare:

Riga 1 dukat 1648
50.000:-

1 dukat 1701
48.000:-

1 dukat 1709
48.000:-

1 daler 1559
96.000:-

1 daler 1592
75.000:-

Norge
1/4 speciedaler 1648
29.000:-

Norge
1/3 speciedaler 1795
121.000:-

Norge
1/2 speciedaler 1835
23.000:-

Danmark
1 speciedaler 1667
89.000:-

Bättre mynt och hela samlingar mottages till kommande myntauktioner.

Vi har mycket goda möjligheter att finna köpare till dina objekt eftersom mer än 20.000 kunder i Sverige och utlandet ser varje auktion via vår hemsida och katalogen.

Kontakta oss för en förutsättningslös diskussion!

MYNTKOMPANIET

Myntkompaniet
Svartensgatan 6
116 20 Stockholm

Tfn: 08-678 32 17

E-post: coins@philea.se

www.myntkompaniet.se

MYNTAUKTIONER

I SVERIGE AB

MÖT OSS PÅ FRIMYNT

Vi kommer som vanligt att medverka på Sveriges största myntmässa – FriMynt i Helsingborg, lördagen den 21 april. Mässan hålls i Idrottens hus och är öppen mellan kl. 11 och 17. Vi tar emot inlämningar till höstens kvalitetsauktion samt till våra regelbundna internetauktioner, utför fri värdering av numismatiska objekt och säljer auktionskataloger och litteratur ur vår egen produktion.

INLÄMNING PÅGÅR

Det är nu hög tid att göra inlämningar till höstens kvalitetsauktion. Tidiga inlämningar ger möjlighet till bättre beskrivningar och marknadsföring. Om Du har mera bråttom att sälja finns möjlighet att göra en inlämning till någon av våra internetauktioner,

tioner, som avhålls med tätare intervall och har visat sig mycket framgångsrika och populära. Vi har marknadens kanske förmånligaste villkor, med en rak, låg provision utan några tillkommande avgifter, såsom slag-, foto- eller försäkringsavgifter

Myntauktioner i Sverige AB

Banérgatan 17, 115 22 Stockholm • Storgatan 10, 342 60 Moheda

E-mail: info@myntauktioner.se • Telefon: 08-410 465 65

www.myntauktioner.se